

De moderne vader is zelf het probleem

Hoeveel minuten per dag communiceert u met uw kinderen? Sommige vaders komen aan een minuut per dag per opgroeiend kind. | beeld istock

19 september 2017, 03:00

Jan Hol • politicoloog, werkt in de gezondheidszorg en is voorzitter van Stichting Marriage Week Nederland

Recente cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek tonen aan dat gezinnen in achterstandsbuurten vooral in problemen komen als de vaders ertussenuit knijpen, omdat ze denken dat het gras groener is bij hun nieuwe vriendin.

Ik ben wat terughoudend om aan dit artikel te beginnen, omdat ik me herken in die wegrennende vaders. Ik heb er ook weleens tussenuit willen knijpen. Laat de boel de boel. Zoek 't maar lekker fijn uit. In die trant. Wat blijkt? Mannen kunnen minder mentale druk verstouwen dan vrouwen. Neurologen leggen je dat haarfijn uit. Ruzies raken mannen doorgaans dieper dan vrouwen (ook al komen de heren daar niet graag voor uit). En ik ben zelf ook bepaald niet de ideale vader. Onze twee volwassen kinderen laten me moeiteloos zien waar ik tekortschiet. Of wat ik gewoon niet kan. Ook voldoe ik niet aan mijn eigen verwachtingen en al helemaal niet aan het beeld van de ideale vader, die voor mij naar voren komt in God de Vader.

Dus dit verhaal is een poging in beeld te krijgen waarom vaders wegrennen als het thuis moeilijk is. En wat ze zouden kunnen doen om tóch te blijven en zich samen met hun vrouw in te zetten voor de bloei van hun gezin.

Waarom rennen vaders weg voor huiselijke problemen? Ik vermoed dat veel mannen het moeilijk hebben met hun rol als vader. Ik denk aan tenminste vier redenen waarom de moderne vader zelf een probleem is geworden:

overbodige autoriteit

Voor kinderen is hun vader steeds minder het ijkpunt in hun leven. Hij is niet langer De Grote Roerganger. Vaders wil is niet langer wet (misschien maar goed ook, maar mannen hebben in onze cultuur een (on)bewuste wens om tóch graag de lakens uit te willen delen). Hun kinderen laten zich veel meer beïnvloeden door vriendjes, popmusici, idolen en tv-sterren. Die komen moeiteloos via de smartphone vrijwel elk moment tot hen.

nadruk op carrière

Hoewel mannen volgens de statistieken nu meer zorgtaken thuis uitvoeren dan twintig jaar geleden, leggen veel vaders toch nog altijd een eenzijdige nadruk op de ontwikkeling van hun loopbaan. Begrijpelijk, want wil je inhoudelijk en financieel een leuke baan hebben, dan neemt dat vaak meer dan veertig uur per week, maar tijd en aandacht voor de kinderen nemen daardoor af. Hoeveel minuten per dag communiceert u met uw kinderen? Sommige vaders komen aan een minuut per dag per opgroeiend kind.

vertrouwelijke omgang

Vaders hebben behoefte aan genegenheid, ook al ontkennen ze dat glashard. Ook genegenheid van hun kinderen. En ze willen ook onbevangen hun kroost kunnen knuffelen. Maar de vele voorbeelden van incest en seksueel misbruik hebben die onbevangenheid verstoord. Mogen vaders nog met hun dochter op vakantie? Mogen ze hun dochter nog omhelzen? Kan er nog sprake zijn van een spontane nachtzoen? Vaders ervaren dat teveel vertrouwelijkheid hen helaas verdacht maakt.

ouderwets

Voor veel opgroeiende kinderen is hun vader te ouderwets. Hun interesses deelt hij niet; hun wereld begrijpt hij niet; hun sociale media doorgrondt hij niet; hun taal spreekt hij niet. Dus wat is dan nog de relevantie van papa, behoudens die van privébankier voor huis, tuin en keuken?

Het lijkt erop dat de moderne vader zelf een probleem is geworden. De voorbeeldfiguur tegen wil en dank voelt zich vaak miskend. Zijn waarde is vaak verborgen geraakt.

Toch zijn vaders thuis net zo onmisbaar als op hun werk. En voor christelijke vaders gaat dat nog wat dieper: een kind zal God niet snel als Vader ervaren als hij niets van God in zijn eigen vader terugvindt.

Wat kunnen vaders doen om niet toe te geven aan de wens 'm te smeren als het thuis moeilijk wordt? Zonder volledig te willen zijn, hieronder enkele suggesties.

Ik vermoed dat een belangrijke sleutel ligt in de ontwikkeling van je eigen persoonlijke kracht en identiteit. Wie ben ik? Waarom ben ik hier? Hoe ga ik met tegenslagen om? Waarom ben ik het waard om gezien en gerespecteerd te worden. Allemaal vragen die cirkelen rondom een gezond ego. De Bijbel waardeert een gezond ego ('... en heb je medemens lief als jezelf'.)

lotgenoten

Aanvaard kritische feedback. Leren vader te zijn is een levenslange opleiding. Neem daarbij jezelf kritisch onder de loep. Vraag de mening van vrienden, burens of broers. En neem de kritiek van je vrouw en kinderen serieus. Elke klacht is een kans op groei.

Zoek lotgenoten. Het helpt enorm als je je eigen ervaringen kunt delen met andere mannen, die bij voorkeur in dezelfde levensfase verkeren. Kleine groepjes hebben soms grote invloed. Noem ze 'clans', 'tribes' of 'kringen' – wat je maar wilt. Maar zoek de onderlinge uitwisseling.

Christenvaders worden aangespoord in de leer te gaan bij de Vader. De Bijbel bevat wijze lessen over de omgang van God met mannen. Zie de hemelse strategie ten opzichte van Noach, Simson, David, Petrus en Paulus. Vrijwel allemaal gaan ze eerst op hun knieën voordat ze tot grote hoogten kunnen stijgen. Kwetsbaarheid gaat kennelijk vooraf aan kracht. De Bijbel leert ons ook te relativeren. We hoeven de wereld niet opnieuw uit te vinden en geen onsterfelijkheid te verdienen. Aan het eind van je leven maakt het niet uit wat je banksaldo is, in welke auto je rijdt en welke functie je bekleedt. Wat dan telt, is wat je hebt betekend in het leven van je vrouw, kinderen, vrienden en familie. Je baas staat nooit als eerste aan je graf. <

